

РЕЦЕНЗИЯ

за дисертационния труд на Ивайло Иванов Буров на тема:
„Приложение на интерактивни мултимедийни методи в обучението”
за присъждане на образователна и научна степен „доктор”,
област на висше образование 1. Педагогически науки,
професионално направление 1.2. Педагогика,
научна специалност Теория на възпитанието и дидактика

Основание за изготвяне на рецензията: участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд, съгласно Заповед № РД – 16-029/18.04.2014 г. на Ректора на ШУ „Еп. К. Преславски”.

1. Информация за дисертанта.

Докторантът Ивайло Буров е завършил висше образование във ВМЕИ, Варна, през 1988 г.

От 1988 г. е конструктор, а от 1990 г. – научен сътрудник в Технологичен институт по автомобилна техника – Шумен.

Има преподавателска практика като асистент (от 1993 г.), старши асистент (от 1996 г.) и в момента (от 1999 г.) като главен асистент в ШУ „Еп. Константин Преславски”, където преподава дисциплините: Аудиовизуални и информационни технологии, Нови информационни технологии, Съвременни информационни технологии, Мултимедия в обучението и Образователни технологии. С оглед на темата на труда може да се каже, че докторантът има солиден опит и възможности да упражнява компетенциите си като специалист по информационни технологии, което е благоприятен фактор при разработване на дисертацията.

2. Обща характеристика на представения дисертационен труд.

Представеният за рецензиране научен труд е структуриран в Увод, пет глави, Изводи от дисертационното изследване и Ресурси

(Библиография – бел. моя – Л.П.), с общ обем 208 страници. Към тях са добавени 4 приложения. Отделни моменти са илюстрирани с подходящи фигури.

Трудът е написан и представен съобразно стандартите. Цитирани и използвани са общо 105 източника, от които на 63 на латиница, и 4 „интернет ресурси”. Този „обем” от литературни източници може да се оцени като необходим и достатъчен за разработване темата на труда. Цитиранията са коректни и съобразно изискванията. Прави впечатление обаче, че в самото изложение и в списъка на цитираната литература не са отбелязани публикациите на докторанта по темата, а част от тях очевидно са включени в текста. Евентуалното им посочване в „Ресурси”-те в рамките на труда има това значение, че читателите ще получат информация относно още източници по темата.

3. Оценка на получените научни резултати.

Темата на дисертацията е посветена на изключително актуален проблем пред съвременното обучение, и в частност – пред висшето образование. По-специално докторантът съсредоточава вниманието си върху един важен аспект на проблема – интерактивните методи на обучението, които „улесняват и подпомагат прехода от директивни и линейни отношения в обучението към диалогови и нелинейни форми на взаимодействие” (с. 5).

В Увода се очертава постановката на изследването. Изцяло са приемливи (с една забележка, посочена по-нататък) формулираните цел, задачи, обект, предмет и хипотеза (представена в диференциран вид), изброените работни понятия и изведените *обща положения* за защита в дисертацията.

Заедно с това, докторантът анализира някои важни документи у нас, засягащи мястото на информационните и комуникационните технологии в

обучението, както и отговорностите в това отношение, стоящи пред родители, учители, преподаватели и учени.

Така подредени, тези постановъчни моменти и анализи на държавни документи за образованието, са предопределили по-нататък логичността на изложението на научното съдържание в труда.

В Първа глава се анализират някои проблеми на университетското обучение и образование в планетарен мащаб днес (XXI век), като например целите, задачите и парадигмите пред ВУЗ, нюансираните различия между университетско образование и обучение, спецификата на дейността на преподавателите и ученето на студентите, включително особеностите на феномена „самоактуализация на студентите в обучението”, същността на Е-обучението, на компютърно базираното обучение, на информационното общество и др.

Втора глава засяга специфичните педагогически проблеми за методите и технологиите в обучението. Тук докторантът реферира разнообразни мнения на специалисти по тези въпроси, осигурявайки пълнота на своите анализи.

В първите две глави на дисертацията по същество докторантът е структурирал една разнородна по характер проблематика, надхвърляща „строго педагогическото”. Поради това тя изисква от него прилагането на също така разнороден подход. Веднага следва да се отбележи, че той се е справил отлично с такава задача. Това показва, че той притежава умения за провеждането на междудисциплинарни научни анализи с висока научна стойност.

Трета и четвърта глави на дисертацията могат да се квалифицират като изискващи компетенции в областта на информационните технологии. Тук се засягат въпроси, свързани с тяхната същност, както и със същността на кибер културата и киберпространството, дигиталната култура, на виртуалното пространство и разширеното пространство, на мултимедията,

мултимедийната презентация, на интерактивната мултимедия и интерактивните мултимедийни методи.

Тази част на дисертацията доказва широките и задълбочени компетенции на докторанта в областта на информационните технологии. Именно те могат да се приемат като частнонаучна база, върху която той изгражда както своята професионално-преподавателска дейност, така и емпиричната част на своето изследване.

В Пета глава е реализирано емпиричното проучване. Представен е неговият дизайн, който в този вид е приемлив. Тук докторантът, освен конкретните цели и задачи на изследването, очевидно обобщава своя дългогодишен преподавателски опит. Ето защо разсъжденията, констатациите и изводите в тази глава имат висока степен на надеждност и могат да се приемат като препоръка за масовата педагогическа практика.

4. Оценка на научните и научно-приложни приноси.

Посочените от докторанта приносни моменти на дисертационния труд са действително налични. Те са коректно представени в теоретичен и в практико-приложен план (с. 38-39 на Автореферата). Особено внимание заслужават идентифицирането на общата теоретична и методологическа основа за разработването и прилагането на мултимедийни образователни технологии, изясняването на функциите на мултимедията, доказването на необходимостта от създаване на общодидактически условия в обучението, създаването, апробирането и внедряването на продукти/инструменти за интерактивно мултимедийно обучение с многостранен ефект и др.

5. Оценка на публикациите по дисертацията.

Докторантът е представил общо четири публикации по темата, една от които на латиница, а две – в съавторство. За последните е необходимо да се посочат конкретно онези части от публикациите, които са негово собствено дело.

6. Оценка на автореферата.

Авторефератът е с обем 40 страници, написан е според изискванията и адекватно отразява дисертационния труд.

7. Критични бележки, препоръки и въпроси.

Считам, че постановката на изследването, представена в този ѝ вид в Увода и в Пета глава, би могла да е по-коректна. Сега тя излишно според мен е разделена на две (фактически има „две постановки” – една за теоретичната и друга за емпиричната части). Те могат да се обединят в едно (в Увода), с което да се подчертае, че самото изследване има теоретична и емпирична части, но подчинени на единна логика.

Една обща забележка към труда е свързана с начина на цитиране. Както бе отбелязано по-горе, то е в съответствие с изискванията (когато и където го има), но въпросът е, че в големи текстови пасажии липсва позоваване на други автори. За читателя не става ясно кои са собствени разсъждения (на автора), и кои не. Вероятно, поради притежаваната компетенция по редица въпроси, за автора някои моменти от текста са „азбучна истина” из областта на информационните технологии или пък са широко известни, поради което той е преценил, че не си заслужава да се посочват автори, които ги разработват. Но посочването им тук има информационна стойност за читателите – така те ще бъдат ориентирани какъв източник да търсят по някои частни въпроси на информационните технологии.

Към докторанта имам и един въпрос. В съответствие с логиката на емпиричното проучване наистина са нужни експериментална и контролна групи от студенти. Може ли да получим по-подробна информация върху какви показатели и критерии са формирани тези две групи?

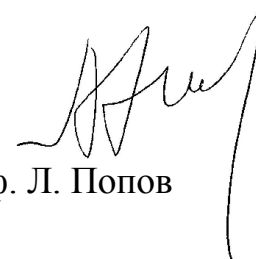
8. Заключение.

Посочените забележки са от технически характер. Считам, че дисертационният труд илюстрира категорично уменията на докторанта за

теоретични и емпирични проучвания и че неговите постижения са с безспорна научна стойност, поради което препоръчвам да му бъде присъдена образователната и научната степен „доктор”, област на висше образование 1. Педагогически науки, професионално направление 1.2. Педагогика, научна специалност „Теория на възпитанието и дидактика”.

10. V. 2014 г.

Рецензент:

проф. Л. Попов